

LASTENSUOJELUN VIRKA-AIKAISEN PÄIVYSTYKSEN ROOLI VAKAVIA RIKOKSIA TEKEVIEN ALAIKÄISTEN KANSSA TYÖSKENNELTÄESSÄ

Aune Anderson
Lotta Juhola
Tiina Kivimaa
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Helmikuu 2024

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Käytäntötutkimus toteutettiin yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen kanssa ja siinä tarkasteltiin päivystyksen roolia vakavia rikoksia tekevien alaikäisten kanssa. Lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen tehtävänä on vastaanottaa keskitetysti koko hyvinvointialueen lastensuojeluilmoitukset sekä käsitellä kiireelliset, välitöntä arviointia edellyttävät lastensuojeluasiat virka-aikana (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, ei pvm.).

Vakavilla rikoksilla tarkoitetaan rikoslain (39/1889) mukaisia törkeitä rikosnimikkeitä.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen aihe syntyi työyhteisön tarpeesta selvittää lastensuojelun päivystyksen työskentelyn roolia suhteessa rinnakkaispalveluihin. Tavoitteena oli myös kartoittaa mahdollisia kehityskohteita ja tarjota konkreettisia toimenpiteitä työskentelyn sujuvoittamiseksi.

Tutkimuskysymyksenä oli:

Mikä rooli lastensuojelun virka-aikaisella päivystyksellä on vakavia rikoksia tekevien alaikäisten kanssa työskenneltäessä ja miten roolia voisi selventää?

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineiston kerääminen oli kaksivaiheinen, ja koostui verkkokyselystä sekä fokusryhmähaastattelusta. Verkkokysely lähetettiin lastensuojelun rinnakkaispalveluiden johtaville sosiaalityöntekijöille sekä poliisiosiaalityöntekijöille ja vastauksia saatiin 5. Kyselyaineiston analyysin perusteella muodostimme haastattelukysymykset kuudelle haastatteluun osallistuneelle päivystyksen sosiaalityöntekijälle. Vastaukset analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

TULOKSET

Niin verkkokyselyyn vastanneet, kuin haastatteluun osallistuneet pitivät virka-aikaisen päivystyksen roolia vakavia rikoksia tekevien alaikäisten kanssa työskenneltäessä pääosin selkeänä.

Verkkokyselyn vastausten perusteella:

- 1) Virka-aikaiseen päivystykseen kohdistuu positiivisia odotuksia yhteistyöstä
- 2) Virka-aikaisen päivystyksen rooli korostuu akuuteissa tilanteissa
- 3) Virka-aikaisen päivystyksen roolia kuvattiin ennaltaehkäisevänä ja asiantuntevana

Fokusryhmähaastattelun perusteella:

- 1) Alaikäisten vakava rikollisuus painottuu virka-aikaisessa päivystyksessä vakavaan väkivaltarikollisuuteen
- 2) Arviointityö vakavan rikoksen tehneestä alaikäisen tilanteesta on virka-aikaisen päivystyksen ydinosaa, mutta rajalliset resurssit hankaloittavat akuuteissa tilanteissa toimimista. Arvioinnissa olennaisessa osassa yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ja nuoren taustatiedot.
- 3) Tiedonmuodostus eri rinnakkaispalveluiden kanssa työskenneltäessä näyttäytyi haasteelliselta, eikä päivystyksen rooli rikosprosesseissa ollut selkeää

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen sosiaalityöntekijät toivoivat selkeämpää yhteistyötä ja ohjeistusta rinnakkaispalveluiden kanssa työskentelyyn sekä tiedonmuodostukseen.

Keinoja tähän olisivat esimerkiksi työparityöskentely, yhtenäiset kirjaamiskäytännöt ja säännölliset yhteistyökokoukset. Lisäksi tiiviimpi yhteistyö poliisin ennalta ehkäisevän toiminnan ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa nähtiin tuovan lisäarvoa päivystyksen työskentelyyn.

LÄHTEET

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue. (ei pvm.). *Lapsiperheiden ja lastensuojelun päivystys*. Luettu 27.12.2023. Osoitteessa: <https://vakehyva.fi/fi/palveluhakemisto/toimipiste/lapsiperheiden-ja-lastensuojelun-paivystys#tab-introduction>